

REMISSYTTRANDE

2021-03-31

Dnr 477/20

Er referens: S2020/09872

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

Remissyttrande över promemorian Utbetalning av ersättning för personlig assistans endast vid tillstånd

Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått rubricerade betänkade på remiss och lämnar följande yttrande. Brå tillstyrker samtliga förslag. Tillståndskraven och tillsyn infördes för att säkerställa att oseriösa eller till och med brottsliga anordnare inte släpps in på marknaden eller skyndsamt stängs av. För att IVO ska kunna utföra sitt uppdrag behöver myndigheten ha kännedom om vilka aktörer som finns på marknaden. Det är därför viktigt att assistansberättigade som anställer egna assistenter, utan att involvera en extern anordnare, anmäler verksamheten. Där bör myndigheter som Försäkringskassan ha i uppdrag att säkerställa att så sker, om de upptäcker fall där anmälan inte gjorts. För att systemet ska fungera är det viktigt att IVO får de uppgifter som krävs för att meddela kommuner att anordnare i deras kommun förlorat tillstånden. Det är också viktigt för en välfungerande marknad att avtalen håller god kvalitet. Nedan utvecklas några av Brås ställningstaganden.

Brå tillstyrker att IVO ska ha rätt att begära in fler uppgifter från anordnarna. Brå ser dock hellre en lösning på längre sikt, där IVO får uppgifter från kommunerna om vilka anordnare som är verksamma där, snarare än från den anordnare där tillståndet ska dras in. När tillstånd ska dras in är rimligtvis anordnaren varken motiverad eller särskilt välfungerande, vilket gör att uppgifternas kvalitet kan vara bristfälliga. Att utreda om det går att skapa någon form av register över vilka anordnare som är verksamma i vilka kommuner vore enligt Brå därför önskvärt. Ett register skulle också möjliggöra analyser av oseriösa anordnare som stängs ute av en kommun, men istället flyttar till eller ökar aktiviteten i andra kommuner. Enstaka sådana exempel har fångats upp i Brås metodstödsarbete, även om omfattningen är oklar.

Brå har inte närmare kunskap om situationen idag gällande avtalen. Det saknas också en aktuell problembeskrivning i promemorian. Om det finns problem med avtalen idag delar Brå bedömningen i promemorian att Socialstyrelsen i samråd med Försäkringskassan bör ges i uppdrag att ta fram mer information för anordnare och assistansberättigade. Avtalen är centrala dokument och det finns uppenbara risker för att det finns en assymetri mellan parterna där anordnaren har större erfarenhet av att utforma och tolka avtal än assistansberättigade generellt. Brå har i ett tidigare remissyttrande framfört liknande argument som i promemorian – välformulerade avtal kan minska risken för brott, tvister och förbättra kvaliteten på den personliga assistansen (Brå dnr 0086/14, yttrande över SOU 2014:9). I detta arbete anser Brå att myndigheterna ska involvera branschorganisationer, för både anordnare och assistansberättigade, för att försäkra sig om att informationen som tas fram är tillämpbar och relevant.

Detta yttrande avges av generaldirektör Kristina Svartz efter föredragning av biträdande enhetschefen Johanna Skinnari. Vid den slutliga handläggningen har även utredaren Erik Madsén deltagit.

Kristina Svartz

Johanna Skinnari